

Programación docente de TRABAJO FIN DE ESTUDOS

Enseñanzas Superiores de Música Título superior de música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CANTO										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	CANTO	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	Canto							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	José A. Campo Edesa	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	José A. Campo Edesa
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	30
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	Idiomas	Galego, castelán, francés, inglés, alemán
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Patricia Blanco Piñeiro				patriciablanc@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	José Antonio Campo				joseant_campo@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	Noa Outomuro González				noa_outomuro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario
COÑECEMENTOS PREVIOS	Son coñecementos previos todos os abordados ao longo de todos os estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento dos prazos e normas establecidas no protocolo correspondente, aprobado polo centro. A presentación pública do TFE estará condicionada á superación de todas as disciplinas que integran o plan de estudos da súa especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina do traballo fin de estudos ten relación directa con todas as disciplinas da especialidade e itinerario correspondente.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario e que integre, sintetice e aplique os coñecementos teóricos adquiridos ao longo dos cursos e saber buscar e seleccionar información de xeito crítico.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16, X5, X8, X10, X13, X25, EI6.
Interpretar un concerto público onde se reflectan todos os coñecementos prácticos e artísticos adquiridos o longo das disciplinas cursadas.	T1, T2, T3, T6, T15, T16, X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21, X25, EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI8, EI10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Elaboración, exposición e defensa do traballo académico	<ol style="list-style-type: none"> A aprobación do proposta do Traballo académico seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual. O traballo poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera temática relacionada coa especialidade, tanto en aspectos históricos, estilísticos como didácticos, e aprobada polo departamento. Aspectos formais: Deberá ter unha extensión mínima de 20 páxinas, tamaño DIN A4, letra Arial tamaño 12, a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas e os títulos. Deberá estar debidamente presentado, cunha correcta encadernación, que permita a súa posterior garda na biblioteca do centro. Dito traballo deberá conter un resumo da mesma nun idioma estranxeiro, de entre 300 e 700 palabras. O traballo deberá conter as seguintes seccións: <ul style="list-style-type: none"> Portada cos datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio. Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) Índice Introdución: xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese, de ser o caso, e metodoloxía. Corpo do traballo, organizado en capítulos, se é o caso. Conclusións / Resultados 	Todas

	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliografía • Anexos documentais (opcional) <p>6. Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.</p> <p>7. O alumno/a disporá dun máximo de 20 minutos para a defensa do seu traballo académico, a continuación o tribunal abrirá un proceso de debate ou poderá formular rolda de preguntas, cun máximo de 10 minutos para dita parte.</p> <p>8. Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.</p>	
Recital público	<p>1. O programa de concerto terá carácter público e terá unha duración de entre 45 e 70 minutos, coa posibilidade dun descanso opcional que non computará no tempo e que non debe exceder de 15 minutos.</p> <p>2. A proposta do programa de dito concerto terá que ser aprobada polo departamento e será entregada na forma e prazos establecidos no protocolo aprobado polo centro. No caso de que se produxese algunha modificación sobre o programa a interpretar deberá ser notificado mediante instancia dirixida ao departamento para a súa supervisión e aprobación, de ser o caso. Unha vez recibida a solicitude, o departamento resolverá ao respecto sobre dita posible modificación.</p> <p>3. O programa deberá estar integrado por pezas de un mínimo de tres estilos distintos e incluírá como mínimo tres linguas distintas.</p> <p>4. O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa pezas de música de cámara o dúo sempre que non superen o 12% do tempo total do concerto. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios acompañantes.</p> <p>5. Esixirase que todas as pezas solistas sexan interpretadas de memoria, salvo no caso do repertorio de oratorio.</p> <p>6. O alumno ou alumna deberá elaborar un programa de man con notas ao programa e unha breve presentación do intérprete. Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.</p>	Todas

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1		1
Titorías individuais	Orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións dedicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6-20
Recital	Interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado	2		2
Exposición e defensa do TA	Presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		1
Traballo persoal:	Comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • O estudo do programa de concerto presentado • A pesquisa e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do traballo escrito, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total horas				300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	INDICADORES DE LOGRO	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
TRABALLO ACADÉMICO	Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico).* *A cualificación desta parte corresponderá á media aritmética das cualificacións outorgadas a cada un dos criterios de avaliación. É necesario obter un 5 como mínimo para aprobar a mesma.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orixinalidade do obxecto de estudo e rigor na metodoloxía empregada. Aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. (Ata 6 puntos) 2. Claridade na redacción do texto, coherencia na estruturación, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado. (Ata 6 puntos) 3. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas. (Ata 4 puntos) 4. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais. (Ata 4 puntos) 	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16, X5, X8, X10, X13, X25, E16.	20%
RECITAL	Interpretación do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentación, do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación. (Ata 10 puntos) 2. Fidelidade aos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. (Ata 10 puntos) 3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou en dúo unificación de 	T1, T2, T3, T6, T15, T16, X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21, X25, E11, E12, E13, E14, E15, E18, E110.	80%

	<p>unha das obras interpretadas no recital. (Ata 30 puntos)</p>	<p>criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. (Ata 10 puntos)</p> <p>4. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escena axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. (Ata 10 puntos)</p> <p>5. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación. (Ata 10 puntos)</p>		
	<p>Interpretación pública do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. (Ata 30 puntos)</p>			
	<p>Amosar as capacidades comunicativas necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. (Ata 20 puntos)</p>			

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

Programación Docente de COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	D) TFE								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa		

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo de composición constituído por dúas obras musicais inéditas: unha para orquestra ou banda e outra para grupo de cámara, en que se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a súa aplicación. Elaboración e defensa dunha memoria xustificativa do traballo realizado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os adquiridos nas distintas disciplinas do currículo ao longo dos estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento do procedemento e prazos establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Todas as da especialidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T15, T16, T17
XERAIS	X1, X5, X8, X10, X11, X12, X13, X15, X17, X18, X20, X21, X22, X23, X25, X26
ESPECÍFICAS	EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Elaborar unha obra inédita para orquestra ou banda na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.
Elaborar unha obra inédita para grupo de cámara na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.
Defender nunha presentación o traballo de composición das dúas obras.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T16, T17, X5, X8, X10, X11, X12, X15, X18, X25, X26, EC3, EC9, EC10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Composicións	- A aprobación da proposta do traballo de fin de estudos (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das Ensinanzas Artísticas Superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no protocolo vixente para o actual curso académico (dispoñible na web do centro). - Calquera variación ou modificación respecto da proposta inicial de traballo fin de estudos (TFE) deberá ser	

	<p>comunicada, avaliada e aprobada polo Departamento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Xefatura de Estudos poderá autorizar ao alumnado da especialidade de Composición a realización e presentación das obras que integran o traballo fin de estudos (TFE) antes do remate do último curso académico. - No proceso de preparación do traballo fin de estudos (TFE) o alumno contará co seguimento e supervisión do docente que lle sexa asignado como titor, co visto e prace do Departamento, segundo o formulario TF2. As titorías poderán ser presenciais ou non presenciais, atendendo á situación ou casuística específica do alumnado. - A obra para orquestra ou banda terá unha duración de ca. 12 minutos. - A obra para grupo de cámara terá unha duración de ca. 8 minutos. - As obras musicais adaptaranse ao orgánico das agrupacións do centro. Porén, o alumno poderá incrementar este orgánico, así como agregar medios electrónicos, sempre que aporte os recursos necesarios e a ampliación en cuestión sexa aprobada previamente polo Departamento. O alumno será o único responsable destas incorporacións e se compromete desde a entrega do traballo de fin de estudos (TFE) a telas preparadas ao servizo do director das agrupacións nos ensaios acordados con el, aos que deberá ademais asistir. - A duración e as características da audición (de realizarse), posterior á defensa do traballo, estableceranse en función dos criterios establecidos polo Departamento e tendo en conta os medios dispoñibles no centro. - A interpretación das obras estará supeditada aos medios dispoñibles no centro. De ser posible, interpretarase a obra de orquestra ou banda e a obra de cámara na convocatoria de xaneiro, tendo como límite para presentar os materiais das obras a primeira semana do mes de novembro anterior. 	
Memoria e defensa	<ul style="list-style-type: none"> - Na memoria xustificativa do traballo de composición, que o alumnado terá que defender, deberá amosar o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a aplicación dos mesmos, nunha disertación na que trate aspectos como as influencias, características técnicas e de estilo, recursos e procedementos compositivos empregados, entre outros. Terá unha extensión mínima de 30 páxinas (excluídas as de títulos e as referencias bibliográficas) e escrita atendendo ás normas xerais de publicación. Deberá estar debidamente presentada, cunha correcta encadernación, que permita a súa posterior garda. - A defensa ou presentación terá unha duración aproximada de 20 minutos e poderá apoiarse en medios audiovisuais. A continuación, o tribunal abrirá un proceso de debate ou poderá formular rolda de preguntas. 	
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do TFE	1,5		5-20
Audición	2		2
Defensa	1		1
Traballo persoal		292-276	292-276
Total de horas por cuadrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Memoria e defensa	<p>Rigor na metodoloxía i estratexias empregadas á hora de explicar as influencias, procesos e técnicas utilizadas na composición das obras. Demostrar un nivel de comprensión, reflexión e madurez nas obras presentadas (até un 7%).</p> <p>Claridade e coherencia na redacción do texto e rigor no manexo das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado (até un 7%).</p> <p>Claridade e orixinalidade da exposición pública: estruturación axeitada; coherencia entre o contido da exposición, as obras e a memoria; uso de ferramentas de apoio (até un 6%).</p>	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T16, T17, X5, X8, X10, X11, X12, X15, X18, X25, X26, EC3, EC9, EC10.	20%
Composicións	<p>Orixinalidade nas ideas e planificacións que inspiran as obras (até un 10%).</p> <p>Coñecemento das diferentes escolas e tendencias da música culta europea, a través dunha linguaxe propia. Innovación nas técnicas e procesos compositivos empregados (até un 10%).</p> <p>Coherencia e dominio da construción formal así como da elaboración temática e o seu desenvolvemento. Demostrar a capacidade de organización e desenvolvemento dos materiais (até un 10%).</p> <p>Dominio de técnicas harmónicas e contrapuntísticas e uso coherente das mesmas (até un 10%).</p> <p>Emprego de texturas musicais elaboradas (até un 10%).</p> <p>Dominio da instrumentación e orquestración. Emprego de solucións elaboradas, uso dunha escritura acorde á idiomática dos instrumentos, dominio dos diferentes planos sonoros e do aspecto tímbrico (até un 10%).</p> <p>Emprego dunha notación coherente e sistemática (até un 10%).</p> <p>Edición de partitura e materiais clara e coherente (até un 10%).</p>	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.	80%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

Programación Docente de Corda fretada Trabajo Fin de Estudios

Enseñanzas Superiores de Música Título superior de música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016 do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		Corda Fretada-Instrumento I-IV								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN						ITINERARIO	VIOLÍN, VIOLA, VIOLONCELLO E CONTRABAIXO		
CARÁCTER	OBRIGATORIO						TIPO DE CLASES	TITORÍA INDIVIDUAL		
DEPARTAMENTO	CORDA FRETADA						XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Álvaro Quintanilla Marful		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Álvaro Quintanilla Marful
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Marta Vélez				martavelez@csmvigo.com				Consultar páxina Titorias	
	Ana Torres				anatorres@csmvigo.com				Consultar páxina Titorias	
	Elena Marigomez				elena_marigomez@csmvigo.com				Consultar páxina Titorias	
	Ana Martínez Pinal				martinezpinalana@csmvigo.com				Consultar páxina Titorias	
	Susana Blanco				susana_blanco@csmvigo.com				Consultar páxina Titorias	
	Mauro Mariño Suarez				mauro_marino_suarez@csmvigo.com				Consultar páxina Titorias	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Requírese estar matriculado nos créditos correspondentes ao Trabajo Fin de Estudios
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de 45 a 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	T1, T2, T3, T6, T15, T16 X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21, X25 EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10
Preparación, presentación e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16 X5, X8, X10, X13, X21, X25 EI6, EI8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Recital	O programa deberá estar integrado por pezas ou obras de estilos distintos. (Poderanse incluír fragmentos de obras, previa aprobación e visto bó do departamento (na especialidade de Contrabaixo	

	<p>só excepcionalmente)).</p> <p>Poderase incluír no seu programa unha obra de música de cámara (Trío, Cuarteto, etc.). Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes. Non computando neste caso, as Sonatas para Instrumento principal e Piano, considerándose como Repertorio Principal.</p> <p>O alumno/a deberá someter a elección do repertorio do concerto á aprobación do departamento de corda fretada no momento da matrícula. O alumnado matriculado no TFE presentará no rexistro do centro o seu proxecto do TFE antes do 27 de outubro de cada curso académico</p> <p>Aportará un programa de concerto coa relación de obras a interpretar, incluíndo a duración aproximada de cada unha delas e copia impresa do repertorio cuxos dereitos non sexan de dominio público, sin encadernar, a dobre cara, e no orden de execución do concerto.</p> <p>No caso de arranxos, ou transcripcións de obras de outros instrumentos, a copia presentada do score da partitura a executar, deberá corresponderse coa do instrumento que se presenta ao TFE en cuestión.</p> <p>O tribunal pode solicitar a presentación das partituras orixinais que respaldan ás copias de estudo que o alumno/a presentou na súa documentación do TFE, durante todo o proceso do Traballo Fin de Estudos.</p> <p>O alumno/a deberá elaborar un programa de man. Convén que conteña portada (indicando o nome do/a alumno/a, dos colaboradores e do titor/a), currículo, repertorio e notas ao programa.</p>	<p>TODAS</p>
<p>Traballo documental</p>	<p>O traballo escrito poderá versar sobre os diferentes aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e aprobada polo departamento de corda fretada.</p> <p>O alumno/a presentará por rexistro un guión do traballo académico no que figure o título completo, un índice xeral, contido ou xustificación e cinco palabras clave. Dito guión será sometido á aprobación do departamento.</p> <p>O traballo escrito terá unha extensión mínima de 20 páxinas e un máximo de 60. Unicamente se paginará o corpo textual do traballo. Por tanto, quedarán sen paginar a portada, o resumo, o índice e os anexos (isto é, non se computan dentro do mínimo de 20 páxinas).sen contar coas referencias bibliográficas, títulos, gráficos e anexos. A fonte recomendada para o corpo do texto do traballo é Arial ou Helvética tamaño 12 puntos, interlineado 1.5, a aliñación xustificada, o tamaño de páxina A4, as marxes inferior e superior de 2.5 cm e as marxes dereito e esquerdo (ou interior e exterior) de 3 cm. As figuras ou gráficos numeraranse correlativamente e virán acompañadas dun pé cun título explicativo do contido da figura (exemplo: "Figura 1: Título da figura"). As táboas numeraranse correlativamente e virán acompañadas dun pé cun título explicativo do contido da táboa (exemplo: "Táboa 1: Título da táboa"). As figuras, gráficos e táboas poden incluírse no corpo do texto, se son fundamentais para o seguimento do discurso do mesmo, ou achegarse como anexos. As notas terán a numeración automática, aparecerán ao pé de páxina e estarán en fonte Times New Roman tamaño 10 puntos.</p> <p>Recomendarase un traballo coa seguinte estrutura (a desenvolver co titor ou titora nas titorías correspondentes) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Índice. - Agradecementos (se os houbese). - Resumo. - Abstract. - Índice de figuras e de táboas (se os houbese). - Introducción (Obxecto de estudo, Xustificación, Estado da cuestión, Obxectivos e Metodoloxía). - Capítulos ou Apartados (cos seus subapartados se os houbese). - Conclusións. - Bibliografía. - Anexos. <p>O alumno/a entregará a versión definitiva do traballo ao Titor/a cunha antelación mínima de 21 días, anterior á súa presentación formal por rexistro na secretaria do centro.</p> <p>Presentaranse dúas copias impresas do traballo asinadas polo/a autor/a que estarán encadernadas en tapa dura. Os exemplares deberán estar claramente identificados externamente co título e autor/a do traballo e a referencia no lombo do libro. Acompañarase dunha copia en formato PDF (soporte CD-ROM ou DVD-ROM) idéntica aos exemplares impresos presentados. No caso de que o traballo inclúa anexos impresos, o PDF entregado debe recoller tamén o documento integro (corpo principal do texto e anexos) nun único arquivo PDF. A documentación de natureza audiovisual contemplada no corpo do traballo tamén debe ser incluída no mesmo CD-ROM ou DVD-ROM. Ademais, no mesmo CD-ROM ou DVD-ROM debe incluírse o PDF do programa de man. No seu momento, o traballo será depositado na biblioteca do Conservatorio e desta maneira estar así dispoñible para a comunidade educativa (se fose necesario, co visto e prace do autor).</p> <p>A exposición e defensa pública do traballo non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración. Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do traballo académico que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá dos 10 minutos.</p> <p>Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamen se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.</p>	<p>TODAS</p>
<p>Total de sesións por cuadrimestre</p>		<p>19</p>

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clase individual. Clases prácticas. Non procede, posto que non hay clases prácticas.	8		8
Traballo persoal: O alumnado deberá elixir o repertorio e traballalo. Deberá elixir o tema e elaborar o traballo académico. Coa asesoría do Titor/a		291	291
Audicións: Poderá organizarse unha audición complementaria ao longo do cuadrimestre, alomenos un mes antes da realización do recital. Recital: Presentación en público do programa elixido segundo se establece nos contidos mínimos.	1		1
Total de sesións por cuadrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA			
Traballo Académico	<p>Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)</p> <p>1.- Orixinalidade do obxecto de estudo e rigor na metodoloxía empregada. Aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica.</p> <p>2.- Claridade na redacción do texto, coherencia na estruturación, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado.</p> <p>3.- Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas.</p> <p>4.- Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do Traballo Académico, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais.</p> <p>A cualificación corresponderase coa media aritmética das cualificacións dos criterios de avaliación. Esta parte é eliminatória e compre obter un 5 como mínimo para aprobar á mesma.</p>	<p>T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16</p> <p>X5, X8, X10, X13, X21, X25</p> <p>E16, E18</p>	20%
Concerto	<p>Interpretación do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento:</p> <p>1.- Presentar un Repertorio apropiado, variado, interesante, e cunha dificultade axeitada a este nivel.</p> <p>2.- Interpretar fielmente o texto: exactitude na execución das notas, ritmo, tempi, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros.</p> <p>3.- Dominar o instrumento: control postural, xestión do arco, calidade e control do son así como das técnicas propias das diferentes épocas da música.</p> <p>4.- Mostrar un comportamento escénico adecuado ás características das obras interpretadas. Mostrando capacidades artísticas e de comunicación</p> <p>Interpretación do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra:</p> <p>1.- Valorarase a fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa, control da ornamentación, do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación.</p> <p>2.- Valorarase a fidelidade aos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical.</p> <p>3.- De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquesta valorarase a unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación.</p> <p>Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público:</p>	<p>T1, T2, T3, T6, T15, T16</p> <p>X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21, X25</p>	80%

	<p>1.- Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público.</p> <p>2.- Concentración ao longo do recital, control postural, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.</p>	<p>EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10</p>	
--	--	--	--

ERASMUS

Os alumnos/as participantes en programas de intercambio internacional, poderán presentar o seu Traballo Fin de Especialidade na institución de destino, se o desexan e si a institución de destino o admite

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.</p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. Observacións

Non é esixible aprobar as dúas partes de que consta o TFE sempre que a media de ambas as probas reflecta unha puntuación igual ou maior a 5.00.

O alumnado poderá solicitar que a Exposición do Traballo non coincida no mesmo día que o Concerto. O Departamento terá en conta a petición do alumnado ou non, en función da dispoñibilidade.

Programación Docente de GUITARRA

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA GUITARRA - TRABALLO FIN DE ESTUDOS

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	GUITARRA
CARÁCTER	D) TFE								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	GUITARRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	MARGARITA GARCIA ESCARPA
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	MARGARITA GARCIA ESCARPA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	30
ETCS/ CUADRIMESTRE								10	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Margarita García Escarpa				margaritaescarpa@csmvigo.com				Venres 17-18	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Ter aprobadas todas as demais disciplinas correspondentes ó itinerario de Guitarra.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	T1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 15, 16 X 2,3,7,10, 13, EI 1, 2, 3,4, 5, 6, 8, 9, 10
TRANSVERSAIS	T1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16
XERAIS	X 2, 3, 5, 7, 8, 10, 13, 21, 25
ESPECÍFICAS	EI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de 45 a 70 minutos cun descanso opcional no computable que no supere os 15 minutos.	T1, 2, 3, 12,13 X2,3 5, 6, 8, 21, 25, EI 1, 2, 3,4, 5, 6, 8, 10
Preparación, presentación e defensa dun traballo académico. La Exposición desenvolverase nun máximo de 20 minutos e a defensa nun máximo de 10 minutos.	T1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, X,7,10, 13, EI 1, 2, 3,4, 5, 6, 8, 9, 10

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
RECITAL	<p>O programa deberá ser aprobado segundo o procedemento regulado para o Traballo Fin de Estudos</p> <p>O programa do recital deberá estar integrado por pezas de un mínimo de tres estilos distintos e incluírá como mínimo dúas pezas das relacionadas no "repertorio orientativo" do programa de cuarto curso ou ben outras pezas de características similares. Pódese incluír concertos para guitarra e orquestra.</p> <p>O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa pezas de música de cámara sempre que non superen o 12% do tempo total do concerto. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.</p> <p>Todas as pezas solistas deberán interpretarse de memoria.</p> <p>O alumno ou alumna deberá elaborar un programa de man con notas ao programa</p> <p>En previsión dunha posible transición a ensino non presencial, aconséllase que todo o repertorio sexa solista.</p> <p>No caso de restricións sanitarias ou outras, o programa de concerto poderase realizar de xeito telemático en dúas modalidades: interpretación do programa de concerto en directo (vía streaming), ou gravación feita ad hoc da interpretación do programa de concerto</p>	TODAS
TRABALLO ACADÉMICO	<p>O tema do traballo deberá ser aprobado segundo o procedemento regulado para o Traballo Fin de Estudos. O Traballo deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas, en tamaño DIN A-4 con letra arial tamaño 12 puntos a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas e os títulos. Dito traballo deberá conter un resumo da mesma nun idioma extranxeiro. No caso de restricións sanitarias ou outras, a defensa do TFE poderase realizar de xeito telemático.</p>	TODAS
Total de sesións por cuadrimestre		19

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS (ou telemáticas no caso de restricións sanitarias ou outras)	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías prácticas: Orientación, seguimento, corrección dos aspectos relativos ao traballo e ao repertorio do alumno	8		
Avaliación: Presentación en público do programa e exposición e defensa do traballo académico aprobados segundo o procedemento regulado para o Traballo Fin de Estudos.	2		
Traballo persoal: Preparación do repertorio e elaboración do traballo académico.		290	
Total de HORAS por cuatrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa), AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-),			
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa), EXTRAORDINARIA			
Traballo académico	<p>1.- Rigor no estudo científico, histórico, pedagóxico ou artístico. Orixinalidade do obxecto de estudo - (Ata 6 puntos - 6%)</p> <p>2- Claridade na redacción do texto, coherencia na estruturación do traballo, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado- (Ata 6 puntos - 6%)</p> <p>3.- Orixinalidade e interese das conclusións - (Ata 4 puntos - 4%)</p> <p>4- Claridade na exposición: estruturación, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, orixinalidade expositiva - (Ata 4 puntos - 4%)</p>	T1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, X,7,10, 13, E1 1, 2, 3,4, 5, 6, 8, 9, 10	20%
Concerto	<p>1.- Interpretación das obras do recital amosando o necesario control técnico do instrumento. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: Dificultade do repertorio. Fidelidade ao texto: exactitude na exposición das notas, ritmo, tempo, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. Control postural e da respiración. Afinación, limpeza, claridade do son, proxección do son, control do timbre e modos de ataque. Control dos diferentes elementos técnicos característicos do instrumento, dominio das técnicas propias da música de vangarda (de ser o caso). Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no recital. (Ata 40 puntos - 40%)</p> <p>3.- Interpretación das obras amosando coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética das mesmas. Interpretación do recital amosando capacidades artísticas e de comunicación. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, agónicas, dinámicas, fraseo, articulación e dos elementos instrumentais propios do estilo. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical: control das dinámicas, agónicas e dos recursos tímbricos do instrumento. No caso do repertorio de cámara ou con orquestra, unificación de criterios musicais e interpretativos. Presentación, posta en escea, dominio do espazo escénico. Achea persoal ao enriquecemento da interpretación. Adaptación do xesto á interpretación musical. Concentración ao longo do recital, xestión da ansiedade escénica, control da memoria. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no recital. (Ata 40 puntos - 40%)</p>	T1, 2, 3, 12,13 X2,3 5, 6, 8, 21, 25, E1 1, 2, 3,4, 5, 6, 8, 10	80%

O Traballo Fin de Estudos só se considerará aprobado no caso de que ámbalas dúas probas sexan avaliadas positivamente, con puntuación igual ou maior a 5.00.

ERASMUS

Os alumnos/as participantes en programas de intercambio internacional, deberán presentar este Traballo Fin de Especialidade en su institución de orixe, salvo acordo específico dos departamentos correspondentes das institucións de orixe e de acollida.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (IMTP)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										
ESPECIALIDADE	Interpretación								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	TFE								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/ADA DISCIPLINA	Xiana Teixeira Rei
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Lorena Freijeiro					lorenafreijeiro@csmvigo.com				VER CADRO DE TITORÍAS
	Xiana Teixeira Rei					xianateixeiro@csmvigo.com				

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	TODAS
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
<p>Interpretación dun recital público de entre 45 e 60 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Amosar a capacidade, madurez e autonomía necesaria para abordar o programa elixido, no que se porán de manifesto as capacidades artísticas, expresivas e técnicas adquiridas. - Defender un repertorio orixinal do instrumento, abordando diferentes épocas e estilos, coa posibilidade de incorporar adaptacións de obras alleas a el. - Procurar a versatilidade na escolla do repertorio en canto técnicas e instrumentacións. - Interpretar as distintas obras do repertorio atendendo a unha orde que propicie un desenvolvemento óptimo do concerto. - Demostrar o dominio do instrumento, controlando aspectos como a afinación, timbre ou empaste con outros instrumentos. - Coidar a posta en escena, tanto a nivel individual (control postural, xestualidade, control da ansiedade escénica, etc.) como grupal (emprego do espazo, coordinación de entradas e saídas, vestiario, etc.). 	T1, T3, T6, T15, T16, X2, X3, X5, X6, X7, X8, X13, X21, EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI8, EI10.
<p>Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poñer en práctica os coñecementos adquiridos nas distintas materias da especialidade. - Mostrar a capacidade, madurez e autonomía precisa para a elaboración dun traballo académico tendo en conta os requirimentos esixidos para o mesmo. <p>Perfeccionar as técnicas da comunicación verbal en público</p>	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16, X5, X10, X13, X25, EI6.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
	O repertorio escollido deberá adecuarse ao nivel esixido durante o transcurso académico neste centro de estudos debendo amosar os diferentes estilos abordados.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 60 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	

	<p>A realización do programa de man correrá a cargo do alumnado. Deberá dispoñer de portada (indicando o nome do alumno, data, espazo, nome do titor/a e logo do centro), repertorio, notas ao programa e relación de colaboradores. Tamén poderá incluír currículo artístico, agradecementos, etc.</p> <p>Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.</p> <p>A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.</p>		
3. Elaboración do traballo académico	<p>A temática do traballo académico será de libre elección para o alumnado, se ben terá que ter relación co itinerario de Instrumentos da música tradicional e popular de Galicia.</p> <p>Contará con:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extensión mínima de 20 páxinas en tamaño DIN A4, con letra Arial 11 ou Times New Roman 12 puntos, 1,5 espazo (non aplicable a referencias bibliográficas, pes de imaxes, táboas e títulos). - A aliñación do texto será xustificada, a excepción das numeracións ou listas. - Deberá incluír ademais un resumo do mesmo en inglés. - O documento poderá imprimirse nunha soa cara de papel ou a ambas caras. - Empregarase o sistema de citas Chicago Deusto ou APA7. <p>O traballo contará cos seguintes apartados-tipo, debendo ser redactados con claridade, solidez na argumentación e afán crítico e científico:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) 2. Resumo mínimo en galego e inglés. 3. Índice 4. Xustificación do tema 5. Obxectivos 6. Estado da cuestión 7. Metodoloxía 8. Corpo do traballo 9. Conclusións. 10. Bibliografía <p>Anexos (de ser o caso) *Se no protocolo do TFE do centro houberse algunha variación prevalecerá a estas indicacións.**</p>		
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.		
4. Exposición e defensa do traballo académico	<p>A exposición pública do traballo académico non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.</p> <p>Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de obras, fragmentos ou exemplos prácticos.</p> <p>Ao remate da exposición o Tribunal contará cun tempo para formular preguntas, comentar dúbidas ou suxerir certas cuestións con respecto ao traballo dirixidas ao/a alumno/a, debendo este responder segundo as posibilidades. O tempo de realización e resolución de preguntas quedará a criterio do tribunal, nunca excederá os 20 minutos e debendo estar rematado unha hora antes da celebración do recital.</p>		
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais (presenciais / online): orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o caso).	Variable, dependendo do número desesións de titorías realizadas		6-20
Recital(presencial / online): interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		2
Exposición (presencial / online) e defensa do traballo académico.	1		1
Traballo persoal: comprenderá o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do traballo, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas		277 - 291	277-291
Total de sesións por cuadrimestre			300
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do traballo académico, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluírá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			

Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico presencial)	<ol style="list-style-type: none"> Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes e no sistema de citación empregado. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais. 	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16, X5, X10, X13, X25, E16.	20%
Recital (presencial)	<ol style="list-style-type: none"> Capacidade musical: expresividade, comunicación, capacidade discursiva, coherencia estilística, creatividade. Capacidade técnica: afinación, recursos interpretativos, dicitacións, timbre, dificultade técnica. Posta en escena: control do espazo e aproveitamento do escenario, vestuario axeitado, presenza escénica (seguridade, control da ansiedade, xestualidade, control postural, etc.), interpretación de memoria. Interpretación en conxunto (de ser o caso): empaste e afinación cos diferentes instrumentos, control de volumes, elección axeitada de timbres, flexibilidade na interpretación, coherencia estilística e interpretativa entre os músicos do conxunto. Versatilidade: resolución de diferentes repertorios. 	T1, T3, T6, T15, T16, X2, X3, X5, X6, X7, X8, X13, X21, E11, E12, E13, E14, E15, E18, E110.	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

<ul style="list-style-type: none"> - Consultar o Protocolo do TFE vixente para o curso académico. - ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).
--

Programación Docente do Trabalho Fin de Estudos Música Antiga

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	Música Antiga	
CARÁCTER	TFE							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	Música Antiga							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Sara Ruiz	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Pavel Amilcar Ayala, Rafael Luis Muñoz, Diego Ruenes, Sara Ruiz
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Sara Ruiz Martínez					saranuiz@csmvigo.com				
	Diego Ruenes Rubiales					diego_ruenes_rubiales@csmvigo.com				
	Pavel Amilcar Ayala Bendixen					amilcarpavel@csmvigo.com				
Rafael Muñoz Rodríguez					rafamunoz@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	E11, E12, E13, E14, E15, E16, E18, E110

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	T3, T15, X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T14, T15, X10, X25

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto poderá ser monográfico ou estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	A temática do TA será de libre elección do alumnado coa aprobación do titor/a, se ben terá que ter relación co itinerario e gardar unha relación co recital. A extensión mínima do traballo (excluído portada, resumo, bibliografía e anexos) será de vinte páxinas en tamaño DIN-A 4 a dobre cara, con letra Arial 11 puntos a espazo de 1,5 e marxes de 3 cm.	
	O traballo deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: <ul style="list-style-type: none"> • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles inglés) • Índice • Introdución (obxecto de estudo, xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) ou preguntas de investigación e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións • Bibliografía • Anexos documentais (opcional) 	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TA que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a clavecinista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado.	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pesquisa e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
		Total de horas	300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluír un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orixinalidade do obxecto de estudo e rigor na metodoloxía empregada. Aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. Interese dos resultados e /ou conclusións achegadas. 2. Corrección ortográfica, claridade na redacción do texto, coherencia na estruturación, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado. 3. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais. Claridade e calidade nas respostas ás preguntas do tribunal. 	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T14, T15, X10, X25	20%

<p style="text-align: center;">Recital</p>	<p>1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión.</p> <p>2. Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>2.1. Capacidade para deducir a información non escrita na partitura referente a ritmo, tempi, dinámicas, agónicas, articulación, fraseado, ornamentación e planos sonoros. Capacidade para aplicar ditos parámetros na interpretación, con fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa historicamente informada. Fidelidade a os aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.2. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación.</p> <p>3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>3.1. Aplicación autónoma dos coñecementos necesarios para a preparación correcta do instrumento ou instrumentos empregados no recital : trastes, cordas, etc.. con especial atención á súa correcta afinación conforme a un temperamento histórico axeitado ó repertorio. 3.2. Adecuación do xesto á interpretación musical. Coidado da posta en escea. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.</p>	<p>T3, T15, X2, X3, X6, X7, X8, X13, X21</p>	<p style="text-align: center;">80%</p>
---	--	--	---

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.</p>	<p>Aqueles que establece a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. Bibliografía, materiais e documentos

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consultar o <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico. ▪ ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos. Especialidade MUSICOLOXIA Itinerarios de Etnomusicoloxía e Musicoloxía Histórica.

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Traballo de Fin de Estudos (TFE)

ESPECIALIDADE	Musicoloxía								ITINERARIO	Etnomusicoloxía / Histórica
CARÁCTER	Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	Musicoloxía								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Luis Costa Vázquez
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Luis Costa Vázquez
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	Titorías personalizadas
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Luis Costa Vázquez				luiscosta@csmvigo.com					
	Javier Jurado Luque				javierjurado@csmvigo.com					
	Iván Abal Pulleiro				ivanabal@gmail.com					
	Julio Alonso Monteagudo				juliocalonso@csmvigo.com					
	Emilio Lede Abal				emilio_lede@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015) e decreto 171/2016 (DOG de 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo académico no ámbito da musicoloxía: arquivística, fonografía, historiografía, interpretación, manifestacións musicais populares e tradicionais, fontes da música tradicional, etc.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas na especialidade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T12, T14, T15, T16
XERAIS	X3, X5, X10, X12, X14, X15, X17, X18, X20, X25
ESPECÍFICAS	EM1, EM2, EM5, EM6, EM7, EM8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adquirir experiencia na selección de información e da súa aplicación á elaboración de traballos musicolóxicos.	TODAS
Aprender a utilizar e coñecer as ferramentas para xestionar a información referida ao campo de estudo da musicoloxía	
Coñecer e utilizar as distintas metodoloxías de investigación propias das ciencias sociais e da musicoloxía máis especificamente e exercitar a flexibilidade epistemolóxica e axiolóxica en función dos contextos	
Valorar as achegas científicas e exercitar a capacidade crítica e de comprensión global do campo de estudo.	
Manexar un vocabulario técnico preciso e adecuado	
Desenvolver habilidades para a redacción de textos avanzados: coherencia, cohesión, macroestrutura, sintaxe.	
Realizar presentacións de carácter oral e escrito con rigor científico sobre as temáticas estudadas.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elaboración do traballo de investigación (TFE)	<p>A aprobación da Proxecto do Traballo de investigación (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na Orde do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no CSMVigo para o curso académico actual.</p> <p>O TFE rematado deberá ter una extensión mínima de cen páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e desenvolver cando menos as seguintes seccións:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portada. Debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio • Resumo/Abstract. En dous idiomas, un deles estranxeiro. • Índice • Xustificación do tema de traballo • Definición dos obxectivos do traballo • Elaboración do estado da cuestión sobre o tema proposto • Marco metodolóxico e Deseño das ferramentas de investigación: bases de datos, recursos informáticos e tecnolóxicos, etc., no seu caso. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Discusión. Organizado en capítulos, se é o caso. • Conclusións e/ou Resultados. • Bibliografía. • Anexos documentais (opcional). 	
	<p>Respecto das características de presentación do TFE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entregarase o número de exemplares e no formato (físico, electrónico) que determine o protocolo e órganos responsables do CSMVigo • O TFE redactarse en letra Arial 12, interlineado 1'5, tamaño DIN A4 con márxenes de 2 cm por todos os lados. A extensión mínima será de 100 páxinas, e a máxima de 150, en ámbolos dous casos anexos aparte. Non se computarán nestas cantidades a portada, abstracts e índices. • A Bibliografía deberá referenciarse de acordo cos estándares Chicago-Deusto ou APA, a elección d@ autor/a 	
2. Exposición e defensa do TI	A exposición e defensa pública do TFE non excederá no seu conxunto, incluídas as respostas e debate, dos 90 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición, que non excederá os 50 minutos, o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TFE que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 40 minutos.	
	Poderase facer uso de medios dixitais para apoiar a presentación, na que se pode incluír audio e vídeo se o considera oportuno. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretación de exemplos ou pasaxes con algún instrumento ou voz. En todo caso, a duración total aterase ao máximo establecido.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación e elaboración do TFE.	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6-20
Exposición e defensa do TFE: presentación e defensa do traballo de investigación elaborado.	1,5		
Traballo persoal: comprenderá a pescuda e a análise crítica das fontes utilizadas para o desenvolvemento da temática do TFE a redacción do mesmo e a preparación da exposición.		278,5-292,5	278,5-292,5
Total de horas			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á defensa do TFE seguirase o procedemento exposto no artigo 37 da Orde do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluír un informe do Tribunal: para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica vixente no CSMVigo no curso académico actual.</u>			
Elaboración, exposición e defensa do TFE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orixinalidade no obxecto de estudo: 10 % 2. Tratamento de fontes: literatura crítica, uso de bases de datos, enquisas, etc: 20 % 3. Solidez e coherencia metodolóxica, ferramentas de investigación elaboradas: 20% 4. Claridade expositiva, xerarquización e ordenamento do discurso, 20% 5. Valor dos resultados e/ou conclusións achegadas: 15 % 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TFE, uso de ferramentas TIC de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais: 15 % <p>NOTA IMPORTANTE: De acordo co disposto na Orden EFP 365/2020 de 22 de abril así como nas Instrucións da CEUFP de 27 de abril concordantes, e seguindo co disposto no CSMVigo en relación coa aplicación destas normas durante o prazo estipulado nas mesmas, a defensa e titorización do TFE realizarse no seu caso mediante medios telemáticos ou presenciais segundo as disposicións das autoridades competentes en materia sanitaria e educativa. En relación co acto de defensa, este realizarse de acordo cos seguintes procedementos: "Avaliación con probas finais presenciais ou non, segundo o establecido pola autoridade sanitaria (TFE), segundo a seguinte prelación: i. Traslado ao primeiro cuadrimestre do curso 2020/2021. ii. Presencial no mes de xullo, se as condicións sanitarias o permiten. iii. De maneira telemática"</p>	TODAS	100%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico actual.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 1 de decembro de 2016).

TRABALLO FIN DE ESTUDOS										CÓDIGO	
1. Datos da disciplina											
MATERIA	TRABALLO FIN DE ESTUDIOS								TITULACIÓN	GRADO	
ESPECIALIDADE	PEDAGOXÍA								ITINERARIO	PEDAGOXÍA XERAL E DA LINGUAXE MUSICAL	
CARÁCTER	E) TRABALLO FIN DE ESTUDIOS								TIPO DE CLASES	TITORÍA INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO	PEDAGOXÍA								COORDINADOR/A	Consultar táboa anexa	
N.º CUADRIMESTRE	1	H. lectivas/ semana		0	H. lectivas/ cuadrimestre		0	HORAS/ ECTS	30	ETCS totais da disciplina	10
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		IDIOMAS		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	OUTROS IDIOMAS*		
ETCS/ CUADRIMESTRES								10	OBSERVACIÓNS		
*Os alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "outros idiomas" citados nesta programación sen que iso implique que as clases sexan impartidas neses idiomas.											
DOCENTES	Consultar táboa anexa.										
DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA	Elaboración e defensa dun traballo de investigación relacionado coa especialidade e a súa aplicación, incidindo directamente no desenvolvemento profesional da Pedagogía da Linguaxe Musical. Elaboración dunha proposta didáctica que atinxa aos ámbitos do ensino da Linguaxe musical nos graos elemental ou profesional de música, desenvolvendo materiais didácticos específicos para acadar obxectivos definidos.										
COÑECEMENTOS/REQUISITOS	Requírese estar matriculado no Traballo fin de estudos.										
2. Competencias											
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)											
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T3, T5, T6, T8, T14, T15, T16										
XERAIS	X5, X8, X10, X13, X16, X18, X19, X25										
ESPECÍFICAS	EP1, EP2, EP5, EP9, EP10										
3. Obxectivos											
DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS	
1) Amosar ter relacionado de xeito conceptual, práctico e artístico os coñecementos adquiridos no estudio da especialidade.											
2) Reflexionar sobre o ensino da música, a aprendizaxe da mesma e a súa propia formación, aportando unha proposta pedagóxica con intención de innovación e mellora do ensino.											
3) Amosar a capacidade de poñer en práctica unha tarefa complexa na que aplique os seus coñecementos e creatividade. A devandita tarefa inclúe o afondamento sobre un tema pedagóxico relevante, revisións bibliográficas e obtención de conclusións.											
4. Contidos											
DESCRIPCIÓN											
TRABALLO DOCUMENTAL	Estrutura e contido do traballo: Portada – Índices – Introducción – Análise do contexto de estudio – Proceso da investigación - Resultados e conclusións – Referencias bibliográficas – Proposta pedagóxica con oito unidades didácticas, dúas desenvolvidas e seis en tablas ou esquemas conceptuais – Anexos e apéndice. O traballo académico deberá ter unha extensión mínima de cen páxinas en tamaño DIN A-4 con letra Arial 12 puntos a dobre espacio, sen contar coas referencias bibliográficas, os títulos e os anexos. Tamén se incluír un resumo en castelán, galego, e en francés ou inglés.										
5. Planificación Docente											
TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS	
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
Presenciais	TITORÍAS								10	O alumnado terá, alomenos, una titoría quincenal.	
Non presenciais	TRABALLO PERSOAL								290		
Total de horas cuadrimestrais									300		

6. Descriptores de Planificación

METODOLOXÍA

A metodoloxía consistirá en favorecer no alumnado a visión global do traballo, a orientación e a supervisión do mesmo.

O procedemento baséase no diálogo, suxerencias e propostas por parte da profesora, procurando a autonomía dos alumnos, a toma de conciencia sobre o seu propio coñecemento e o xeito de plasmalo na escritura.

A revisión do traballo por parte da titora efectuarase no transcurso da súa elaboración, para suxerir, si se da o caso, a organización das ideas e o estilo académico da linguaxe

7. Avaliación

ORDINARIA

	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
TFE E EXPOSICIÓN PÚBLICA ANTE O TRIBUNAL	a) Exposición clara e fluida incidindo nos aspectos fundamentais	100%	TODAS
	b) Estilo literario académico e terminoloxía pedagóxica		
	c) Fundamentación mediante busca axeitada		
	d) Rigor no estudio científico, pedagóxico ou artístico		
	e) Claridade conceptual acadada sobre o tema		
	f) Orixinalidade e interese nas conclusións		
	g) Reflexión e análise no proceso de elaboración do traballo e valoración das experiencias e aprendizaxes acadados no mesmo		
	h) Valor didáctico, relevancia e proposta pedagóxica axeitada		

PROCEDEMENTO

A) O alumno exporá o traballo oralmente durante un tempo aproximado de 45 minutos, utilizando power point e incluíndo, sin o considera preciso, outros medios informáticos ou audiovisuais.

B) Rematada a exposición cada membro do tribunal pedirá as aclaracións que considere pertinentes sobre o traballo, que serán respondidas unha a unha por o o alumno.

A duración desta parte do exame non excederá de 30 minutos.

ERASMUS

Os alumnos/as que participen en programas de intercambio internacional, deberán presentar este traballo de Fin da Especialidade na súa institución de orixe.

8. Observacións

1. É importante consultar o protocolo xeral do TFE na web do Conservatorio superior de música de Vigo así como a circular 10/2014 da Dirección xeral de educación no seu punto 3.2 sobre o desenvolvemento do TFE e a ORDEN de 21 de novembro de 2016
2. Dado o caso de confinamento debido ó Covid-19, a formación pasará a ser telemática mentres dure esta situación. Aula adaptada según normativa

Guía Docente de PERCUSIÓN - TRABALLO FIN DE ESTUDOS

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	PERCUSIÓN
CARÁCTER	D) TFE								TIPO DE CLASES	TITORÍA INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	PERCUSIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	CARLOS CASTRO ROIG
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	CARLOS CASTRO ROIG
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	CARLOS CASTRO ROIG				carloscastro@cmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público, e a elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Requírese estar matriculado nos créditos correspondentes ao Traballo Fin de Estudos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	E11, E12, E13, E14, E15, E16, E18, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do Apartado 2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e instrumentos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no Protocolo do TFE vixente para o curso académico actual.	
3. Elaboración do traballo académico (TA)	O TA deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e desenvolver cando menos as seguintes seccións: • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico,	

	<p>Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) • Índice • Introducción (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía • Anexos documentais (opcional) 	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TA que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes con instrumentos.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Tutorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de tutorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total de horas			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. A acta final incluírá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada. 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas. 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais. 	TODAS	20%
RECITAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, tempi, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control das diferentes técnicas de agarre, limpeza e claridade do son, proxección do son, preparación e elección de timbres e baquetas axeitadas. 2. Interpretación pública do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra. 3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). Achega persoal ao enriquecemento da interpretación. 	TODAS	80%

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Consultar o Protocolo do TFE vixente para o curso académico. ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanza s artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanza s artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Manual de estilo para o traballo académico:

1. Fonte: Arial 11 ou Times New Roman 12
2. Texto xustificado
3. Espazamento entre liñas: 1,5
4. Marxe esquerda para encadernar: 3.81 cm (1.5 polgadas)
5. Marxe dereita: 2,54
6. Espazamento anterior e posterior: 6 puntos
7. Portada: logo centrado posición superior, título centrado en negra de tamaño mínimo 18 puntos, nome do alumno/a, traballo fin de estudos, itinerario de Interpretación de Percusión (todo en 14 puntos). Parte de abaixo: ano académico, nome do titor.
8. Cabeceira par: (mesmo tipo de letra) Nome do alumno (posición dereita). Cabeceira impar: título do traballo (posición dereita). Todo o texto en gris cunha liña debaixo en gris.
9. Pé de páxina: Número de páxina co mesmo tipo de letra e posición centrada.
10. Notas ao pé de páxina con superíndice: Mesma fonte do texto, tamaño 9, interlineado sinxelo.
11. Pé de Imaxes, gráficos ou táboas: deben estar numeradas e poñer na parte inferior da imaxe un título na mesma fonte do texto, tamaño 9 con interlineado sinxelo e indicar a fonte (autoría ou elaboración propia).
12. Referencias bibliográficas, citas de calquera tipo, notas ao pé de páxina, etc. faranse seguindo as normas que escollo o alumno co visto e praxe do seu titor. Haberá que respetar os criterios de estilo ao longo do traballo e non se poderán misturar diferentes normas.

TFE- Trabajo final de estudos

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE

ESPECIALIDADE	Producción e xestión								ITINERARIO	
CARÁCTER									TIPO DE CLASES	Titorías online/presenciais
DEPARTAMENTO	Producción e xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	OSWALDO COSTAL ORO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	OSWALDO COSTAL ORO
CUATRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
ETCS/ CUATRIMESTRE							10		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	OSWALDO COSTAL ORO				oswaldo_costal@csmvigo.com				Con cita previa por mail presencial ou telemática	
	MARÍA FERNÁNDEZ TRILLO				maria.fernandez.trillo@csmvigo.com				Con cita previa por mail presencial ou telemática	
	ANDREA GONZÁLEZ PÉREZ				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Con cita previa por mail presencial ou telemática	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo académico que estea directamente vinculado con algún dos seguintes supostos ou calquera outra temática relacionada coa especialidade: un proxecto de organización dun espectáculo musical, un proxecto de management musical o un proxecto de asesoramento técnico para institucións musicais. Elaboración dunha memoria crítica e razoada que relacione directamente o proxecto elixido coa actual normativa sobre os dereitos de autor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os propios da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa cos contidos das disciplinas do itinerario.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T14, T16
XERAIS	X5, X8, X10, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X21, X23, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN

- Elaborar e defender un traballo académico de investigación que integre, sintetice e aplique os coñecementos teóricos adquiridos o longo dos cursos.
- Buscar, seleccionar información, analizar datos e extraer conclusións de xeito crítico.
- Manifestar un espírito emprendedor e autónomo na elaboración do TFE.
- Usar as ferramentas necesarias con sensibilidade cara ao patrimonio cultural e ambiental.
- Aplicar metodoloxías de estudo e investigación para o desenvolvemento e innovación da actividade musical.
- Demostrar coñecementos do feito musical e a súa evolución, dun repertorio amplo e dos axentes culturais.
- Aplicar a lexislación vixente, nacional e internacional, en materias artísticas, de espectáculos e de dereitos de autor/a.
- Dinamizar o uso das tecnoloxías no desenvolvemento de proxectos artísticos nas fases de creación, produción e xestión.
- Empregar estudos da economía, xestión, contabilidade, estratexias de mercado e recursos humanos.
- Argumentar por escrito e verbalmente con capacidade crítica e fundamentada.
- Desenvolver proxectos situándoos nun contexto histórico-musical, social e cultural con atención ao seu contorno máis inmediato e á súa dimensión global.

4. Contidos

Traballo académico e defensa:

O traballo poderá versar sobre diversos aspectos relacionados coa especialidade, ou calquera temática aprobada polo departamento. Deberá estar debidamente presentado e encadernado, para o seu posterior arquivo na biblioteca do centro.

Dito traballo deberá conter un resumo en galego, castelán e inglés, hasta 400 palabras.

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN

- Elixir o tema do traballo de forma razoada e relacionada co presente ou futuro profesional:

O alumnado poderá aproveitar unha das dúas opcións que se contemplan a continuación, segundo das especificacións que o departamento aproba ao respecto. Os estudantes poden escoller calquera das dúas opcións ou modalidades, pero será un requisito esencial que tanto o tema como o deseño da obra escollida aproveiten a adquisición de competencias e contidos da especialidade correspondente:

- MODALIDADE A: traballo teórico-práctico de carácter profesional

Esta modalidade incluíra o proxecto, deseño, composición, creación ou interpretación artística aplicada orixinal dun repertorio de dificultade segundo o nivel de estudos (montaxes, interpretacións musicais, coreográficas ou escénicas, entre outras), e terá que estar conectado indivisiblemente coa parte teórica do traballo. Os traballos deberán estar debidamente desenvolvidos e cumprir coa existencia de solvencia investigativa, orixinalidade e novidade, se non, poden ser rexeitados. Especificque que será necesario no deseño e desenvolvemento desta modalidade, o rexistro do proceso de creación da proposta para presentar en Defensa (gravación, audio, fotografías, follas de traballo, etc.), servindo de todo isto como base á hora de fundamentar e demostrar a devandita creación propia. Todo este material debe ser editado e acompañado co TFE, como ficheiros multimedia indispensables para a avaliación do proxecto no seu conxunto.

- MODALIDADE B: traballo documental de investigación teórica

Esta modalidade dirixirase á análise e comentario científico-crítico sobre unha materia relacionada co campo de coñecemento da docencia correspondente. Os traballos presentados dentro desta modalidade deberán estar solidamente xustificadas para ser admitidos na especialidade de Produción e Xestión.

- Preparación e aprobación da proposta de traballo de fin de estudos. Estrutura:

- Título do proxecto
- Índice Xeral
- Xustificación do traballo
- Descrición breve do contido y máximo de cinco palabras clave

- Axuste da extensión do proxecto. O formato específico en cada caso será o seguinte:

- MODALIDADE A: Traballo teórico-práctico de carácter profesional

- O Proxecto Fin de Estudos, debe ter un mínimo de 60 páxinas e un máximo de 90 páxinas (sen incluír portadas, contraportadas, índices, referencias, referencias e anexos).

- MODALIDADE B: Traballo documental de investigación teórica

- O Traballo Fin de Estudos, debe ter un mínimo de 70 páxinas e un máximo de 100 páxinas (sen incluír portadas, contraportadas, índices, referencias, referencias e anexos).

Estrutura da parte escrita do TFE, tanto para a modalidade A como para a modalidade B, debe conter as seguintes seccións:

- Portada
- Índice xeral
- Índice de imaxes ou gráficos (se os hai)
- Índice de táboas (se os hai)
- Resumo en castellano
- Resumo
- Abstract
- 1. Introducción
- 2. Xustificación
- 3. Hipótese
- 4. Obxectivos
- 5. Estado da cuestión ou revisión da literatura
- 6. Metodoloxía / Marco metodolóxico
- 7. Marco teórico / Contexto
- 8. Desenvolvemento
- 9. Conclusións
- 10. Traballo futuro
- 11. Referencias
- 12. Anexos (se os hai)

6. Avaliación

ORDINARIA Y EXTRAORDINARIA

- O alumno/a disporá de dúas convocatorias, ordinaria e extraordinaria respectivamente, para a superación desta disciplina.
- A avaliación e cualificación correspondente á convocatoria ordinaria realizarase ao remate do segundo cuadrimestre de cada ano académico, e a correspondente á convocatoria extraordinaria realizarase no mes de xullo.
- De ser o caso, o alumnado que non supere ou non presente o traballo fin de estudos (TFE) no curso escolar en que finaliza os estudos, terá dereito a utilizar as convocatorias correspondentes durante o primeiro cuadrimestre do seguinte ano académico.
- Ao longo do curso, o titor/a orientará ao alumnado sobre as distintas actividades a avaliar polo tribunal na Defensa, co fin de informar o alumnado sobre o proceso de avaliación.
- O alumno/a disporá dun máximo de 30 minutos para a defensa do seu traballo académico. A continuación, o tribunal abrirá un proceso de debate onde haberá unha rolda de preguntas, cun máximo de 20 minutos para dita parte.

Criterios específicos de avaliación:

- Coñecer as implicacións escénicas que implica a actividade profesional e ser capaz de desenvolver as súas aplicacións prácticas
- Argumentar e expresar verbalmente proxectos musicais ben estruturados, concretos e globais, de carácter teórico, analítico, estético e crítico.
- Aposar capacidade de desenvolverse en distintos campos de acción, como a economía, a comunicación e a organización de recursos humanos e materiais, a xestión lóxística e a planificación estratéxica.
- Comprender e relacionar as condicións artísticas, históricas e sociais en que se desenvolveu a creación musical e a práctica interpretativa.
- Coñecer e aplicar as novas tecnoloxías necesarias na gravación, reprodución e difusión de documentos sonoros de diferentes formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.
- Dominar a informática musical, a ofimática e as redes de comunicación.
- Coñecer profundamente a lexislación vixente, nacional e internacional, en materias artísticas, de espectáculos e de dereitos de autor/a.
- Coñecer os fundamentos de acústica musical, as características acústicas dos instrumentos, así como as particularidades acústicas relacionadas coas características estruturais dos espazos culturais, cunha especial atención á acústica de salas e a lóxística de grupos musicais de diferentes formatos, as súas posibilidades técnicas, sonoras e expresivas, así como as súas posibles combinacións.

As actividades avaliadas serán:

- Proxecto (80%)
- Defensa (20%)

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Cameron, J., (1992). *The Artist's Way*. Nueva York: Estados Unidos, Penguin Random House.
- Chiantore, L., Domínguez, Á., Martínez, S., (2018). *Escribir sobre música*. Barcelona: Musikeon Books.
- Eco, U., (1977). *Cómo se hace una tesis*. Barcelona: Gedisa editorial.
- Elbow, P., (1981). *Writing with power. Techniques for Mastering the Writing Process*. Oxford: Oxford University Press.
- Hernández, F. (2006). Campos, temas y metodologías para la investigación relacionada con las artes. *Revista Aragonesa de Musicología*.
- López Cano, R. (2013). La investigación artística en los conservatorios del espacio educativo europeo. *Discusiones, modelos y propuestas*.
- Pascual, F., (2014). *Word 2013: Manual básico*. Recuperado de <https://ebookcentral.proquest.com>
- Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, (2018). *Libro de estilo de la lengua española según la norma panhispánica*. Madrid: Espasa.
- Reynolds, G. (2010). *Presentation Zen. Simple ideas on Presentation design and Delivery*. Berkeley, Pearson Education.
- Roselló, D. (2004). *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Editorial Ariel.
- Roselló, D. (2017). *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Editorial Ariel.
- Roselló, D. y Colombo A. (2008). *Gestión cultural*. Editorial Ariel.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).
- Código de las Artes Escénicas y de la Música
- Manual de estilo para o traballo académico:
 - Tipo páxina: DIN A-4
 - Fonte: Times New Roman
 - Tamaño de letra: 12 puntos para o corpo principal do texto. 11 puntos para citacións literais largas en texto aparte (considéranse citacións largas as que excedan de 40 palabras). 10 puntos para notas a pé de páxina con interlineado sencillo.
 - Alineamento: xustifico
 - Interlineado general: 1,5 puntos
 - Espazamento anterior e posterior: 6 puntos
 - Marxe esquerda e dereita: 2,5 puntos
 - Cabeceira: 10 puntos. Nome do centro, acrónimo TFE e nome do alumno/a.
 - Pé de páxina: 10 puntos. Número de páxina e título da obra. Posición do texto no centro.
 - Numeración páxinas: A páxina 1 será a primeira páxina da Introducción con números arábigos. As páxinas anteriores deberán ir numeradas con números romanos en minúscula.
 - Capítulos: comezan en folia a parte.
 - Títulos dos capítulos: 16 puntos en negra. Deben incluír os números referenciales do índice.
 - Títulos dos apartados: 14 puntos en negra e cursiva. Deben incluír os números referenciales do índice.
 - Títulos dos subapartados: 12 puntos en negra. Deben incluír os números referenciales do índice.
 - Párrafo: despois do último párrafo dun apartado ou subapartado deixárase unha liña extra.
 - Portada: debe figurar en diferentes liñas: "Conservatorio Superior de Música de Vigo". Título do traballo, nome e apelidos do/a estudante que presenta o traballo. Nome da especialidade. Nome e apelidos do/a titor/a. O título do traballo en maiúsculas e negra cunha medida de 18 puntos. Se o traballo ten subtítulo, escríbese baixo o título, en minúsculas e cunha medida de 16 puntos. Recoméndase elaborar unha portada visual con imaxe ou deseño.
 - Imaxes, gráficos ou táboas: deben ter un título inserido en 9 puntos en negra. Indicar a fonte (autoría ou elaboración propia) na parte inferior da imaxe gráfico ou táboas. As imaxes, gráficos ou táboas empregadas deben inserirse entre o texto se teñen unha conexión inmediata co seu contido e aclaran a súa comprensión ou ilustran o concepto presentado. Se non, pódense achegar como anexos.
 - Referencias bibliográficas, citas de calquera tipo, notas a pé de páxina, etc. faranse seguindo as normas de estilo acordadas.
 - Haberá que respetar os criterios de estilo ao longo do traballo e non se poderá misturar diferentes normas

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Piano)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	Piano								ITINERARIO	Interpretación
CARÁCTER	Obligatorio								TIPO DE CLASES	Individuais
DEPARTAMENTO	Plano								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Maria José Cid Castro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Maria José Cid Castro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Idiomas	Español, galego, Inglés
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Maria José Cid				mariajosecid@csmvigo.com					
	Nicasio Gradaille				nicasiogradaille@csmvigo.com					
	Patricia Rejas				patriciarejas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X19, X21, X24, X25
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	T1, T3, T6, T13, X1, X3, X6, X8, X11, X21, X24, X25 E11, E12, E14, E15, E16, E10
Elaboración, exposición e defensa dun traballo académico (TA), dunha temática segundo o descritor da disciplina, cunha temporalización dun máximo de 30 minutos para a exposición e dun máximo de 20 minutos para a defensa.	T1, T3, T6, T13, X8, X11, X19, X24, E6

4. Contidos		
TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do recital público	<ul style="list-style-type: none"> A aprobación do programa do recital seguirá o procedemento xeral que regula o Traballo Fin de Estudos, aprobado polo centro e que se pode consultar na web co Conservatorio. En calquera caso, será revisado e aprobado polo Departamento de Piano. Para o seguimento da preparación do recital o/a alumno/a contará coa supervisión do/da docente que lle sexa asignado como titor/a do TFE. A periodicidade das titorías estará en función da dispoñibilidade do profesorado do Departamento de Piano. A duración do programa estará comprendida entre 45 e 70 minutos (descanso opcional aparte, dunha duración máxima de 15 minutos) O repertorio poderá conter obras de música de cámara cunha duración total que non supere a terceira parte (1/3) da minutaxe íntegra do programa presentado. O/A alumno/a farase cargo de chegar os instrumentistas e os medios necesarios para a interpretación deste repertorio de cámara. Todo o repertorio, salvo as obras de cámara e o de música contemporánea, será interpretado de memoria. Entregaranse dúas copias impresas do programa a interpretar ao/á presidente/a do tribun 	
2. Recital público	<p>A realización do programa de man do recital correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno e dos colaboradores e o nome do titor), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.</p> <p>No caso de que a pandemia no lo permita, a realización del recital será en lima o el alumno presentará una grabación realizada sin cortes y custodiada por alguno dos membros da directiva o do departamento.</p>	
3. Elaboración do traballo académico (TA)	<ul style="list-style-type: none"> A temática do TA deberá ser aprobada polo Departamento de Piano, segundo o procedemento xeral que regula o Traballo Fin de Estudos aprobado polo centro. Para o seguimento do proceso de preparación do TA o/a alumno/a disporá do apoio do/a seu/súa titor/a do TFE. A memoria do TA deberá ter una extensión mínima de 20 páxinas, sen contar portada, resumo, índice, referencias bibliográficas e anexos. A memoria do TA deberá conter un resumo do mesmo, elaborado no idioma no que estea redactado (galego ou castelán) así como en inglés (abstract). Para a elaboración do TA recoméndase seguir a guía aprobada polo Departamento de Piano anexa á presente guía docente. En calquera caso, a memoria deberá constar como mínimo das seguintes partes e nesta orde: <ul style="list-style-type: none"> Portada Resumo (castelán/galego, inglés) Índice con indicacións de paxinación Introdución Desenvolvemento do traballo organizado por capítulos Conclusións Referencias e bibliografía Anexos (opcional) <ul style="list-style-type: none"> Entregaranse dúas copias impresas do traballo, encadernadas tapa dura, e unha copia en PDF gravada nun CD. 	
4. Exposición e defensa do TA	<ul style="list-style-type: none"> A exposición pública do TA non excederá os 30 minutos. Recoméndase o uso de software para facer presentacións, no que se pode incluír audio e vídeo se se considera oportuno. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación con interpretacións ao piano. En calquera caso, o/a alumno/a terá que adaptar todos os contidos da presentación para non superar a duración máxima especificada. Ao remate da exposición seguirá un debate entre o tribunal e o/a alumno/a sobre as cuestións que se consideren oportunas. O debate non excederá os 20 minutos. No caso de que a pandemia no lo permita, a defensa do traballo académico será en liña. 	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Tutorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA.			
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto seleccionado (o gravación realizada sen cortes)			
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado (en lima o presencial)			
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none">o estudo e memorización do programa de concerto seleccionado;a busca e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas.			
Total de horas por cuadrimestre			300

6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
<p>Exposición e defensa da memoria do TA</p> <p>(No caso de que a pandemia no permita a realización presencial, este punto realizarase por videoconferencia)</p>	<ol style="list-style-type: none"> Rigor no estudo histórico, pedagóxico ou artístico realizado Coherencia na estruturación dos capítulos da memoria Interés das conclusións Correcta presentación da memoria seguindo o formato exixido na guía docente Claridade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o material desenvolvido na memoria, orixinalidade expositiva <p>A calificación desta parte corresponderá á media aritmética das calificacións outorgadas a cada un dos criterios de avaliación. É necesario obter un 5 como mínimo para aprobar a mesma.</p>	T1, T3, T6, T13, X8, X11, X19, X24, E6	20%
<p>Recital</p> <p>(No caso de que a pandemia non permita a realización presencial, este punto realizarase por videoconferencia o mediante unha gravación sen cortes, preferiblemente custodiada por un membro do departamento o da directiva)</p>	<ol style="list-style-type: none"> Interpretación do repertorio amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> Dificultade do repertorio. Fidelidade ao texto: exactitude na exposición das notas, ritmo, tempo, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e voces. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre e modos de ataque e control dos diferentes elementos técnicos característicos do instrumento. Interpretación das obras amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética das mesmas. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> Fidelidade ao estilo: control da ornamentación, do rubato, das agónicas, das dinámicas, do fraseo, da articulación e dos elementos instrumentais propios do estilo. Fidelidade á forma: control das dinámicas e dos recursos tímbricos do instrumento. No caso do repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e interpretativos. Amosar as habilidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> Adecuación entre do xesto e a interpretación musical Control das tensións e da respiración Control da memoria Concentración ao longo da interpretación das pezas Achega persoal ao enriquecemento da interpretación Amosar un comportamento escénico adecuado. Aplicarase dun modo xeral a todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> Dominio do espazo escénico Dominio das convencións do recital público <p>A calificación desta parte corresponderá á media aritmética das calificacións outorgadas a cada un dos criterios de avaliación. É necesario obter un 5 como mínimo para aprobar a mesma.</p>	T1, T3, T6, T13X1, X3, X6, X8, X11, , X21, X24, X25 E11, E12, E14, E15, E16, E10	80%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que establece a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Consultar a guía anexa

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Clarinete)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Clarinete

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	CLARINETE
CARÁCTER	TFE								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	Vento-madeira								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ricardo Pazo García
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	Observacións	

DOCENTES

Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	O programa de concerto poderá ser interpretado parcial ou completamente de memoria.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	O TA deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: <ul style="list-style-type: none"> • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) • Índice • Introdución (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía • Anexos documentais (opcional) 	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TA que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pesquisa e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total de horas			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluír un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais 	TODAS	20%

Recital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, <i>tempi</i>, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e dominio das técnicas propias da música de vangarda (de ser o caso). 2. Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentación, do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación. 2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical. 2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación. 3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público. 3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso). 3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación. 	TODAS	80%
----------------	---	-------	-----

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Consultar o *Protocolo do TFE* vixente para o curso académico.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente do Traballo Fin de Estudos (Óboe)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE Óboe.

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	ÓBOE
CARÁCTER	TFE								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	Vento-madeira								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ricardo Pazo García
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ricardo Pazo García
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Ricardo Pazo García				rpazo@edu.xunta.es				Mércores 12:30-13:30 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16
XERAIS	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretación dun recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS as do Apartado 2
Defensa dun traballo académico (TA) que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS as do apartado 2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos e poderá ser interpretado parcial ou totalmente interpretado de memoria.	
	O alumno ou alumna poderá incluír no seu programa de concerto pezas de música de cámara. Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes.	
	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
2. Recital público	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.	

3. Elaboración do traballo académico (TA)	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.
	O TA deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións: <ul style="list-style-type: none"> • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) • Índice • Introdución (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía • Anexos documentais (opcional)
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente no curso académico.
4. Exposición e defensa do TA	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.
	Ao remate da exposición (que non excederá os 20 minutos) o Tribunal poderá manter un debate co/a alumno/a sobre aquelas cuestións referidas ao contido do TA que os seus membros consideren oportunas. O debate non excederá os 10 minutos.
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6 - 20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado. .	2		
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1		
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pescuda e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total de horas			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluír un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais 	TODAS	20%

Recital	<p>1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>1.1. Dificultade do repertorio presentado.</p> <p>1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, <i>tempi</i>, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros.</p> <p>1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e dominio das técnicas propias da música de vanguardia (de ser o caso).</p> <p>2. Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentación, do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación.</p> <p>2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical.</p> <p>2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación.</p> <p>3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público.</p> <p>3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso).</p> <p>3.3. Achea persoal ao enriquecemento da interpretación.</p>	TODAS	80%
----------------	---	-------	-----

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consultar o <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico. ▪ ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).

Programación Docente Do Traballo Fin de Estudos (TFE) SAXOFÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE SAXOFÓN

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	SAXOFÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	
DEPARTAMENTO	VENTO MADEIRA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RICARDO PAZO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	RAFAEL YEBRA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	RAFAEL YEBRA				rafaelyebra@csmvigo.com				Venres 13:30h-14:30h	
	ANTONIO FERNÁNDEZ				antonio_fdez-sanchez@csmvigo.com				Mércores 13:30h-14:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias cursadas con anterioridade
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X19, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E110

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Interpretar un recital público de entre 45 e 70 minutos cun descanso opcional non computable que non supere os 15 minutos.	TODAS
Defender un traballo académico (TA) que versará sobre diversos aspectos do repertorio proposto do seu instrumento ou outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Técnica	O son: timbre, dinámicas, flexibilidade de intervalos, serie armónica, articulacións, textura Respiración, capacidade pulmonar, articulación, velocidade, homoxeneidade entre rexistros, pulsación, interrelación entre afinación e dinámicas.	
Interpretación	Cofecemento das linguaxes utilizadas nos estudos e obras propostos. Recursos expresivos e técnicos nos textos musicais do saxofón clásico. Recursos expresivos e técnicos en obras e estudos contemporáneos.	
A audición pública.	Normas de comportamento a seguir nas audicións e concertos tanto en calidade de interprete como de ointe	
Preparación do programa de concerto	A aprobación do programa de concerto seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
	O programa de concerto deberá estar integrado por pezas de diferentes estilos.	
Recital público	Segundo o ORDE do 21 de novembro de 2016 Artigo 37, previamente o/a titor/a do alumnado, deberá achegar informe individualizado ao Tribunal do TFE en relación ao desenvolvemento do proxecto e cantas outras circunstancias considere significativas ou relevantes para a correcta avaliación do TFE.	
	O programa de concerto terá carácter público e será dunha duración de entre 45 e 70 minutos, cun descansoopcional non computable que non supere os 15 minutos.	
	A realización do programa de man correrá a cargo do/a alumno/a. Convén que conteña portada (indicando o nome do alumno, dos colaboradores e do titor/a), currículo do alumno e colaboradores, repertorio, e notas ao programa.	
	Respecto das copias a entregar das partituras do programa de concerto, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A aprobación do proposta do Traballo académico (TA) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en	

	desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico actual.	
Exposición e defensa do TA	<p>O TA deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas e deberá conter un resumo nun idioma estranxeiro e deberá desenvolver cando menos as seguintes seccións:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Portada (debe conter todos os datos identificativos: Título, Autor, Titor/a, Curso académico, Especialidade-Itinerario, Logo oficial do Conservatorio) • Resumo/Abstract (dous idiomas, un deles estranxeiro) • Índice • Introdución (xustificación do tema, estado da cuestión, obxectivos, hipótese (de ser o caso) e metodoloxía) • Corpo do traballo (organizado en capítulos, se é o caso) • Conclusións / Resultados • Bibliografía <p>Anexos documentais (opcional)</p>	
Exposición e defensa do TA	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
	A exposición e defensa pública do TA non excederá no seu conxunto os 30 minutos de duración.	
	Poderase facer uso de software para apoiar a presentación, no que se pode incluír audio e vídeo se é necesario. Do mesmo xeito, tamén se pode apoiar a presentación coa interpretacións de exemplos ou pasaxes co instrumento.	
	Respecto das características e número de exemplares a entregar do TA, seguirase o recollido no Protocolo do TFE vixente no curso académico.	
Total de sesións por cuatrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do recital e da elaboración do TA. (Teranse en conta as sesións adicadas aos ensaios co/a pianista acompañante, de ser o o caso).	Variable, dependendo do número de sesións de titorías realizadas		6-20
Recital: interpretación pública ante tribunal do programa de concerto presentado .	2	16	18
Exposición e defensa do TA: presentación e defensa da memoria do traballo académico elaborado.	1	20	24
Traballo persoal: comprenderá <ul style="list-style-type: none"> • o estudo do programa de concerto presentado • a pesquisa e a análise crítica das fontes de información para o desenvolvemento da temática do TA, a redacción da memoria e a preparación da exposición, empregando as ferramentas de software de edición e presentación axeitadas. 		277 - 291	277 - 291
Total de horas por cuatrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Na sesión de cualificación posterior á interpretación do programa de concerto e á defensa do TA, seguiranse os criterios expostos no artigo 37.5 e 37.6 da ORDE do 21 de novembro de 2016. <u>A acta final incluírá un informe do Tribunal. Para tal efecto, seguirase o modelo de rúbrica aprobado na CCP no curso académico vixente.</u>			
Elaboración, exposición e defensa da memoria do TFE (Traballo Académico)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rigor na aproximación ao obxecto de estudo desde unha perspectiva científica, performativa, histórica ou pedagóxica. 2. Claridade na redacción do texto, rigor no manexo e uso das fontes bibliográficas e no sistema de citas empregado. 3. Orixinalidade do obxecto de estudo, coherencia na estruturación do texto e na metodoloxía empregada 4. Interese dos resultados e/ou conclusións achegadas 5. Claridade e orixinalidade na exposición pública: estruturación axeitada, coherencia entre o contido da exposición e o corpo do TA, uso de ferramentas de apoio e/ou interpretación propia de exemplos musicais 	TODAS	20%
Recital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretación pública do programa de concerto amosando o necesario control técnico do instrumento. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Dificultade do repertorio presentado. 1.2. Fidelidade ao texto: exactitude na execución das notas, ritmo, <i>tempi</i>, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación e planos sonoros. 1.3. Dominio instrumental: control postural, limpeza e claridade do son, proxección do son, control do timbre, control da respiración e da emisión, e dominio das técnicas propias da música de vanguardia (de ser o caso). 2. Interpretación pública do do programa de concerto amosando un estilo interpretativo coherente e concordante coa forma e estética de cada obra. Aplicarase a cada unha das obras interpretadas no concerto. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Fidelidade ao estilo segundo a tradición interpretativa: control da ornamentación, 	TODAS	80%

	<p>do rubato, das agónicas e dinámicas, do fraseo e a articulación.</p> <p>2.2. Fidelidade áos aspectos interpretativos inherentes á forma e estética musical.</p> <p>2.3. De ser o caso, no repertorio de cámara ou con orquestra: unificación de criterios musicais e artísticos entre os membros da agrupación.</p> <p>3. Amosar as capacidades necesarias para a interpretación en público. Aplicarase dun modo xeral para todo o recital. Valorarase mediante os seguintes indicadores de logro:</p> <p>3.1. Adecuación do xesto á interpretación musical, posta en escea axeitada ao contexto artístico e estético da obra, coñecemento e respecto das convencións e tradicións do recital público.</p> <p>3.2. Concentración ao longo do recital, control postural e da respiración, xestión da ansiedade escénica e control da memoria (de ser o caso).</p> <p>3.3. Achega persoal ao enriquecemento da interpretación.</p>		
--	--	--	--

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consultar o <i>Protocolo do TFE</i> vixente para o curso académico. ▪ ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).
